

Fiskets Gang

Utgitt av Fiskeridirektøren.

Kun hvis kilde oppgis, er ettertrykk fra „Fiskets Gang“ tillatt.

32. årg.

Bergen, Torsdag 18. juli 1946.

Nr 27

Abonnement kr. 10.00 pr. år tegnes ved alle postanstalter og på Fiskeridirektørens kontor. Kr. 16.00 utenlands.
Annonsepris: Pristariff fåes ved henvendelse til Fiskeridirektørens kontor. „Fiskets Gang“'s telefoner 16 932, 14 850.
Postgiro nr. 691 81. Telegramadresse: „Fiskenytt“.

Uken som endte 13. juli.

Seifisket og makrellfisket tar seg opp.

Det er en stille uke for sildefisket. I brislingfisket er det litt kasting enkelte steder. Makrellfisket tok seg opp på Sørlandet. Kystbankfisket var godt både i Nord-Norge og fra Møre og Romsdal. Seifisket slo til i Troms og Finnmark.

Fetsild- og småsildfisket.

Det har ikke forgått noe sildefiske i Nord-Norge. I uken ble det i Namsen og Nærøy tatt 2000 hl småsild som gikk til sildoljefabrikk, og litt fetsild som ble saltet. I Trøndelag ble det tilsammen tatt opp 2200 hl fetsild av blandet kvalitet på grunn av åte, og 740 hl småsild. Det vesentlige av fetsilden ble saltet. I Møre og Romsdal fylke ble stengt en del sild, således 440 hl i Dalsfjord, 190 i Ørskog, 80 i Vanylven, 180 i Volda, 30 i Sande, 40 i Ulstein, 25 i Herøy 200 i Vestnes, 80 i Tesfjord, 204 i Stangvik, 240 i Aure, 265 i Bremsnes, 200 i Tingvoll, 1390 i Sundal og 650 hl i Eide.

Tabell for sildefisket på strekningen Rogaland—Finnmark inntas i neste nummer.

Brislingfisket.

Onsdag 10. juli et steng på ca. 50 skj. ved Sør-Sulen, ellers intet.

Torsdag 11. juli var det noe mindre kast i Underdal i Aurland, i alt 4 nøter med fangster på ca. 2—300 skj. Ellers meldes det at det går sent med opptakene i dette distrikt.

Torsdag 11. juli kastet 14 nøter i Masfjorden fra Halsvik og innover mellom 200 og 800 skj. Fredag kastet 17 nøter fra Mongstad og innover mellom 200 og 1000 skj. og lørdag var 5 kast på opp til 1500 skj. i samme distrikt.

Torsdag kastet 4 nøter ved Ringøy i Hardanger 4—500 skj., fredag 1 not 5—600 skj. og lørdag 10 nøter, ukjent fangstmengde, samme sted. Fredag ble det kastet mellom 100 og 200 skj. ved Grimo i Sørfjorden. Mandag var det 8 kast på mellom 100 og 400 skj. ved Ringøy.

Torsdag ble det kastet 500 skj. i Åkra, Sunnhordland og 300 i Matrefjorden. Lørdag kastet en not ca. 1500 skj. ved Etne, og mandag ble det gjort 4 steng mellom 200 og 400 skj.

I Stavangerdistriktet har det ikke vært gjort noen steng av betydning siste uke. Derimot står det 200 000 skj. i lås. Dette er nok til å skaffe fabrikkene råstoff 3 uker framover.

I slutten av uken ble det gjort noen små steng på 20—50 skj. i indre Oslofjord. Senere har det vært helt stille. Ytre Oslofjorden er fremdeles fredet.

Normalt er det også stille med brislingfisket på denne årstid, men på grunn av de store mengder som ennå står i steng, blir sesongen for fabrikkene ekstraordinær lang.

Bankfisket.

Bankfisket fra Møre og Romsdal var denne uken hemmet av etterdønningene av ruskeværet. Likevel

Tørrfisk fra Lofoten.

Slik hang rundfisken for ikke mange måneder siden. Høyt og luftig, vasket av regnskyll, gjenomblåst og lutret av vinterlige vinder, forsiktig og smått om senn varmet igjen av en sol, hvis stråler i første riktignok var bleke og kraftløse men som til gjengjeld ble dobbelt reflektert — fra snø og sjø.

De fleste hjellbruk har vært nyttet i år — men nå står de igjen tomme. Med liv og lyst er «frukten» plukket ned. Og tørrfisken går på høyfarmete fartøyer til lager- og skipningsstedene.

Hjellebrukene står ledige igjen. De hviler til neste dyst. Og tørrfisken de har båret, beskjeftiger imens skipsfart og omsetning. Og som en hilsen fra ramsalt sjø, frisk blåst, snø og sol finner det ferdige produkt omsider veien til forbrukerne.

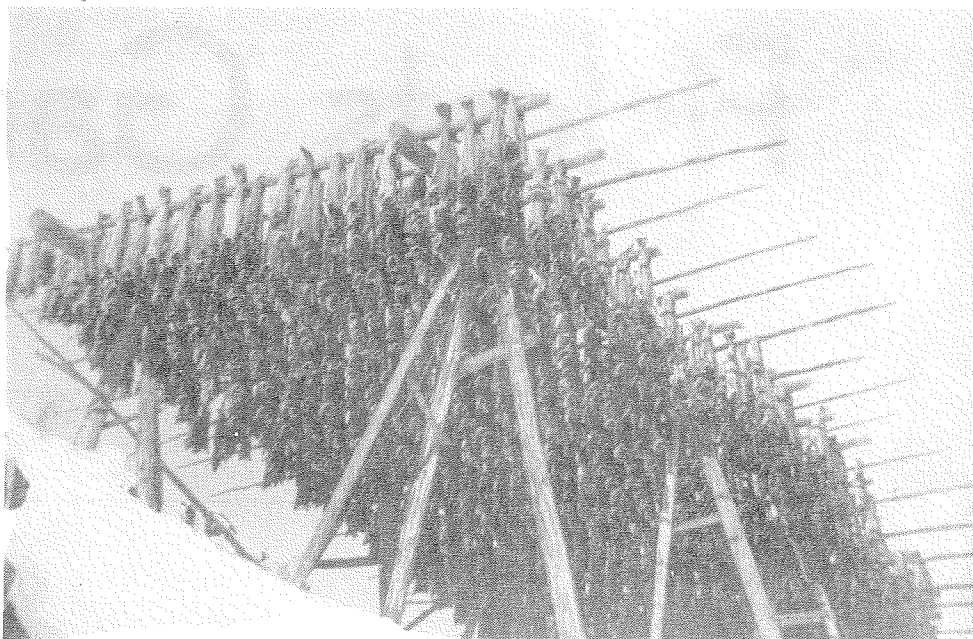

Foto: Fjeld Otsen.

ble det ilandbrakt i alt 685 tonn, som jo er et ganske anselig kvantum. Fangsten fordeler seg på sortene på følgende måte: Torsk 13 tonn, sei 125, lange 441, brosme 62, hyse 23, kveite 10, gullflyndre 4, smørflyndre 2, annen fisk 1, hummer 3 og reker 1. Enkelte båter hadde fangster opp i 30 tonn på Tampen—Shetland. Det var båter som kom inn med 9 tonn kveite. Disse hadde dessuten opptil 15 tonn annen fisk.

På bankene utenfor Troms var det godt fiske, og til Tromsø ble ilandbrakt 255 tonn. De viktigste sortene var følgende: Torsk 15 tonn, sei 162, brosme 16, hyse 2, kveite 45, gullflyndre 2 og steinbit 12 tonn. Kveitefisket på kystbankene, som altså var 45 tonn, betegnes som »storartet«. Rapportene fra Tromsø tyder på at de 3—4 fartøyer som fisker på Sotrabanken ved Bjørnøya, nå gjør det ganske godt. I uken kom det inn i alt 400 tonn saltfisk fra Bjørnøya og 40 tonn kveite. En enkelt båt kom inn med 30 tonn saltfisk fra Sotrabanken.

Da det ikke er noe sildefiske i Nord-Norge, er det for øyeblikket agnmangel i Tromsø.

Fra og med neste nummer vil »Fiskets Gang« inneholde regelmessige tabeller over resultatet av bankfisket.

Fiskerikonsulent Devold telegraferer 13. juli fra Nyålesund: »Ingen forandring på bankene i siste

uke. Vil i kommende uke arbeide Bjørnøybanken i håp om nå å få utført merkeforsøkene der.«

Makrellfisket.

Det er godt makrellfiske på Vestlandet og på strekningen fra Arendal til Flekkefjord, hvor det er ilandbrakt ca. 150 tonn i uken. De båtene som gikk til danskysten med snurpenot, var uheldige og fikk ikke noe særlig fangst, men fisket har tatt seg godt opp på kysten. Østenfor Arendal har det visstnok ikke vært noe makrellfiske av betydning.

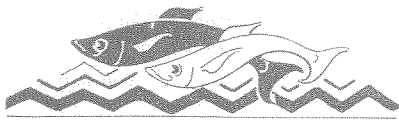
Seifisket.

Fra Tromsø meldes at seifisket nå er meget godt fra Skogsvåg til Finnmark, noe som også de fangsttallene som ble nevnt under bankfisket viser. Enkeltfangstene er store med opptil 30 tonn pr. båt. Seien er imidlertid åtefylt og den brukes derfor enten til guano eller til salting. Den er ikke brukbar til ising eller frysing.

Annet fiske.

Det pilkefiske etter torsk på Sørlandet som ble nevnt i siste nummer av »Fiskets Gang«, er fremdeles meget godt og ga i uken i alt ca. 50—60 tonn.

En har hørt at enkelte norske fartøyer er nådd fram til sildefeltet ved Island, men fangstmeldinger er ennå ikke innløpet.

Litt av hvert.

Prisen på Bjørnøy-fisk. Fra en kunngjøring fra Norges Råfisklag noterer vi at ved salg av saltfisk av torsk og hyse fisket på Bjørnøyfeltet gjelder fastsatte maksimalpriser for samfengt, tørrsaltet torsk og hyse — også for småfisk over henholdsvis 43 og 32 cm

Prisen på saltet torsk over 43 cm blir da kr. 67 pr. 100 kg og for saltet torsk under 43 cm og for vrakfisk kr. 33,50 pr. 100 kg.

For saltet hyse over 32 cm blir prisen kr. 65 pr. 100 kg og for saltet hyse under 32 cm og for vrakfisk kr. 32,50 pr. 100 kg.

Løverdag 1ste April 1843 stod følgende å lese i «Morgenbladet»: «— Vi ville derfor henlede Opmerksomheden paa en i Drammen avvigte Høst etableret Fabrik, der beskæftiger sig med Nedlægning af allehaande Levnetsmidler i hermetisk *tillukkede Daaser*. Det er en bekjendt Sag, at ved Forebyggelse af Luftens Paavirkning paa Sager, der ellers let ere udsatte for at tage Skade, kunne holde sig meget længe, Kjøbmand Chr. A. Thorne, der har anlagt den ovenomtalte Fabrik i Drammen, og især har sat sig den Opgave at nedlægge saadanne Levnetsmidler, der ere særegne for vort Land, og som derfor i Udlandet sættes saameget større Priis paa, — Til Sommeren har han isinde paa samme Maade at nedlægge Lax, Jordbær, Grønsager, Hummer, ligesom han for Reisende og Søfarende nedlægger mange forskjellige Artikler. —» (Fra «Morgenbladets» 100-årspalte).

Programmet for forsøksfisket ved Spitsbergen har konsulent Devold gitt i et intervju med «Sunnørspostene». Han forteller der at en no skal gjenoppta de undersøkelser som konsulent Thor Iversen satte i gang i 1923. Undersøkelsene ble fortsatt like til 1939 og ble så avbrutt av krigen.

— I 70-åra var det rike torskeforekomster i Svalbardområdet, sier Devold videre, men så forsvant den plutselig og den norske deltakelse i fisket opphørte av seg sjøl. Hva grunnen til dette kan være er ikke brakt på det rene, det kan hende at fisken fortsatt var til stede, men den var i hvert fall ikke på de vanlige fiskefelter. Thor Iversen begynte så med sine undersøkelser i dette farvatn i 1923 og fant rike fiskeforekomster både her og ved Bjørnøya. Iversen hadde god lyst til å være med i år også, men han trakk seg i siste øyeblikk. Han er jo over 70 år no, og har tatt avskjed i fiskeridirektoratet.

— Hva går undersøkelsene ut på?

— Vi skal fortsette der Iversen slapp i 1939, og dessuten drive forsøksfiske både med line og trål. Videre skal vi undersøke rekefeltene der nord og skal bruke reker som agn ved fiskeriforsøkene. Der er jo rike rekefelter i Svalbardområdet, men dessverre er våre reketralere altfor små til så lange turer. Vi skal også foreta nokså omfattende merkeforsøk både på kveite og torsk for å konstatere fiskens gang i havet, som det heter.

Det er nemlig enkelte tegn som tyder på at torskene i disse farvatn trekker seg sørover, og det er vår oppgave å konstatere om dette er riktig. Vi skal med andre ord finne nordgrensen

for torskene. Dessuten legges stor vekt på å finne årsaken til at torskene blir mindre og mindre for hvert år. Det er en kjensgjerning at 10 års torsk i dag er gjennomsnittlig mindre enn torsk som f. eks. ble tatt i 1938. Torskestørrelsen går med andre ord ned. Det kan tenkes at torskene i fredningsperioden under krigen har formert seg og utviklet seg i slike mengder at det er blitt flere «torsk om beinet» og at den av den grunn blir mindre. En annen teori går ut på at fisken har mindre beiteområder no enn før. Det er av den største betydning å få dette brakt på det rene, og en kan vel si at dette, sammen med merkeforsøkene, er hovedoppgaven ved årets ekspedisjon. Ellers håper vi å kunne gi fiskerne verdifulle opplysninger om fiskeforekomstene ved våre praktiske fiskeriforsøk, sier Devold.

— Hvor lenge blir ekspedisjonen borte?

— Vi regner med å komme heim i midten av august. Ekspedisjonen kommer til å ha stasjon i Ny Ålesund.

«Solveig I» føres av skipper Sigurd Johannessen og mannskapet er for en stor del det samme som var med Thor Iversen de siste tre åra før krigen.

Hummer oppfisket i halvår 1946 på Skagerakkysten.

	Mengde kg	Verdi kr.	Gj.snitts pris pr. kg
Vest-Agder	35 000	315 000	9,00
Aust-Agder	12 500	100 000	8,00
Telemark	10 000	65 000	6,50
Vestfold	6 000	39 000	6,50
Østfold	3 000	20 000	6,67
I alt	66 500	539 000	8,11

Oppgavene er — dels på skjønsmessig grunnlag — innhentet av fiskeriinspektør Buvik.

Litt fiskes det alltid. Men i slike dimensjoner fiskes det vanligvis ikke på Skagerakkysten. Det normale hummerfisket foregår om høsten. Det er antagelig de meget gode priser som har stimulert vårfisket i år. Høyeste pris var kr. 12, laveste kr. 4 pr. kg. Gjennomsnittet ble kr. 8,11, som vist ovenfor.

En fireårsplan for gjenreisning av fiskeriene i Finnmark. Avdelingssjef Gregusson ved Finnmarkskontorets fiskeriavdeling har etter der «Lofotpostens» erfarer, utarbeidet en fullstendig gjenreisningsplan for fiskeriene i Finnmark. Planen som omfatter gjenreisningen av flåten, nye redskaper og alt som gjelder driften like til motorverksteder skal gjennomføres på fire år og vil fullt gjennomført komme på 47,5 millioner kroner i omkostninger.

I tillegg til dette kommer utgiftene ved gjenreisningen av fiskeriindustrien i Finnmark. En fireårsplan for dette er også under utarbeidelse og blir ferdig med det første.

Planen er oversendt statsråd Peder Holt, men er enda ikke vedtatt av myndighetene.

Sentralisering av tranproduksjonen? Etter hva «Nordlandspostene» erfarer planlegger man oppførelse av et såkalt tranmeieri på Andenes.

Ingeniør Johannesen ved Fiskeridirektoratets plankontor for fiskeindustri har foreslått en kraftig reduksjon av damperienes antall ved å sentralisere tranproduksjonen

gjennom oppførelse av fellesdamperier, som under navn av tranmeierier blir å drive på andelsbasis. Og i disse dager foreligger det ferdig utarbeidete planer for S/L Andenes Trandamperi. Det blir et toetasjes betongbygg med maskinelt utstyr som gir en døgnkapasitet på 200 hl lever.

I Finnmark og Nord-Troms planlegges det 3 tranmeierier med kapasitet på 400, 200 og 100 hl pr. døgn.

Modernisering og rasjonalisering av sildemel- og sildoljeindustrien. Fiskeridepartementet har 5. juli i år oppnevnt en komité som skal undersøke og gi en utredning over sildemel og sildoljeindustriens nåværende stilling og komme med forslag om tiltak for å oppnå en mest mulig økonomisk og kvalitativt tilfredsstillende, samt teknisk rasjonell drift.

Komiteen har fått følgende sammensetning: Styret Olav Notevarp (formann), direktør Bartz Johannessen, Bergen, direktør T. R. Olsen, Stavanger, direktør Osc. Holtan, Tromsø, forretningsfører Karsten Torkildsen, Oslo, direktør Samson Nyborg, Harstad, direktør M. A. Kårbø, Bergen, disponent O. Ottesen, Bergen.

Sekretær Heitmann ved Fiskeridirektoratet er oppnevnt som komiteens sekretær.

Selfangsten 1946. I følge de fra selfangerne pr. 12. juli 1946 mottatte inklareringsoppgaver, omfattende 20 turer, er der i sesongen hjemført følgende mengder (1939 års tall pr. 24. juni, omfattende 53 turer, står i parentes (Nærmere sammenlikningsgrunnlag finnes dessverre ikke): Grønlandssel i alt 21 069 stk. (76 309), hvorav ungsel 18 597 (67 837), gammelsel 2 472 (8 472), storkobbe 134 (130), klappmyss i alt 11 115 (13 028), hvorav ungdyr 10 496 (10 223), voksne 619 (2 805), spekk 522 tonn (1 421). Isbjørn og hvalross forekommer ikke i fangstoppavene i år.

Utlandet.

Islands sildefiske 1946.

I følge meddelelse til »Fiskets Gang« fra Reykjavik har islendingene begynt årets sildefiske. De to første sildefangster på tilsammen 570 mål (855 hl) er blitt innbrakt. Det opplyses at sildestimene går spredt utfør Nordlandet, og at fisket sies å love godt, men at sjøtemperaturen ennå er lav. Fly som har speidet etter sildeforekomster, har ikke fått øye på noe.

De spanske fiskerier.

Mange er kanskje ikke tilstrekkelig oppmerksom på hvilken betydelig faktor de spanske fiskerier er. I en rapport avgitt av det amerikanske konsulat i Vigo 31. juli 1945 heter det blant annet: Nest etter jordbruket ansees fiskerierne for å være den viktigste næringsvei i Spania. Direkte skaffer de sysselsetting til nærmere 300 000 mennesker, og indirekte til mange flere. De er av fundamental betydning for ernæringen. Den årlig fangst anslås til nesten 500 000 tonn til en førstehåndsverdi av ca. 91.300 000 dollar. Mer enn tusen hermetikkfabrikker arbeider utelukkende i fiskeindustrien for hjemmemarkedet og for eksport. Til tross for borgerkrig og verdenskrig har fiskerinæringen i løpet av

de siste tolv år femdoblet sine inntekter. Fiskeflåten eies og drives av private selskaper og individuelle båtøiere. Den utgjør ca. 34 400 fartøyer med en samlet tonnasje på 195 100. Verdien av de anvendte redskaper anslås til 15 000 000 dollar. I 1944 ble bygget 1 747 nye fartøyer. (Fishery Market News, okt. 1945).

Polens fiskerier.

Det polske fiskeridirektorat har nylig foretatt en oppstilling av den polske fiskerflåte.

Det viser seg at polakkene i den britiske sone i Tyskland har funnet igjen femti skøyter, hvorav allerede elve er ført hjem til Polen. De øvrige ventes hjem med det første.

Gjennom UNRRA er det for kort tid siden innkjøpt fra Danmark 15 større båter, og ytterligere 18 fiskefartøyer er bestilt i England og ventes levert i inneværende år.

To fartøyer er vendt tilbake fra Sverige, hvortil de flyktet under krigen.

I midten av mai i år hadde polakkene i drift i alt 63 båter, hvorav 41 hjemmehørende i Gdynia, 8 i Gdansk, 7 i Swinoujscie (Swinemünde) og 7 i Derlow (midtveis mellom Gdynie og Szczecin — Stettin). Alle motorskøyter. Samtidig var det under bygning innenlands 20 båter og under reparasjon 39 båter.

Man regner at den oppfiskete mengde pr. måned nå overstiger 1500 tonn. Det fiskes vesentlig torsk, men også flyndre og en del laks. Men mangelen på kjølerom har gjort at fangsten ikke alltid har kunnet utnyttes på fordelaktigste måte. Det har i det siste vært gjort enkelte forsøk på å føre fisk fra Gdynia med lastebil til Warszawa, hvor den har vært solgt i fersk tilstand direkte fra bilen.

Islands fiskerier til utgangen av april.

Etter oppgaver fra Islands statistiske kontor var mengden og verdien av Islands utførsel av produkter av fiskerierne i april og januar—april 1946 som følger. Til sammenlikning oppgis utbyttet for tidsrommet januar—april 1945. Verdien er angitt i islandske kroner.

	1946 April		1946 Jan.—april		1945 Jan.—april	
	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi
	tonn	1000 kr.	tonn	1000 kr.	tonn	1000 kr.
Saltfisk, virket..	—	—	—	—	167	370
Do. uvirket ..	2 257	3 634	2 283	3 676	106	133
Do. i tønner .	1	2	5	8	—	—
Tørrfisk	—	—	—	—	—	2
Isfisk	10 898	8 038	39 461	33 792	54 310	54 053
Frossen fisk	1 409	3 695	4 348	10 870	8 984	19 431
Hermetisk fisk ..	78	227	166	604	115	370
Saltet sild, tn. .	—	—	3 244	602	25 831	4 471
Frossen sild	—	—	34	36	88	80
Tran	940	3 238	2 964	9 953	1 719	6 638
Sildolje	—	—	412	386	—	—
Fiskemel	451	266	1 215	754	793	385
Sildemel	—	—	—	—	1 474	715
Rogn, saltet, tn.	429	73	734	123	—	—

Samme statistiske kontor angir verdien av eksportvarer som følger, ordnet etter importland:

	April 1946	Jan. - april 1946	Jan.—april 1945
	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
Norge	—	1 369	398
Danmark	3 329	17 221	—
Færøyene	40	277	104
Sverige	334	723	—
Belgia	7	783	—
Storbritannia	9 733	38 630	76 620
Frankrike	2 785	2 785	5 102
Grekenland	2 572	2 572	—
Holland	146	146	—
Irland	34	65	—
Sveits	122	565	—
Tsjekkoslovakia ..	811	811	—
Tyskland	199	282	—
Forente Stater ..	3 000	12 405	7 603
Andre land	36	38	65
Tilsammen	23 148	78 672	89 892

I uken 28. april til 4. mai solgte 25 skip sin fangst av isfisk i England. Salgsverdien var 4 mill. 799 tusen isl. kroner. Syv skip solgte i Grimsby, 16 Fleetwood, 1 i Hull og 1 i Aberdeen. Snæfell oppnådde høyeste salgsverdi for sin fangst, 17 761 pund. Salg av isfisk i uken 12.—18. mai var følgende: Tyve skip solgte for tilsammen 3 911 420 isl. kroner. Fra 18. mai hindret drivis fisket nord for Isafjord. Salget i England ble deretter. Sytten skip solgte isfisk på det engelske marked i uken 26. mai til 1. juni for i alt 1 456 072 isl. kroner.

Salget av islandsk iset fisk på det engelske marked står overfor vanskeligheter. Den 18. mars sendte regjeringen en nemnd til England for å forhandle med den engelske regjering om forskjellige handelsspørsmål. Resultatet er at det skal være kommet til en overenskomst om eksport av fisk fra Island til England. Overenskomsten vedrørende dette ble underskrevet den 27. mai. Ennvidere har engelskmennene kjøpt anseelige mengder av sildeolje og sildemel av inneværende års produksjon. Denne overenskomst ble underskrevet i London den 30. og 31. mai.

Ikke desto mindre skaffet de engelske fiskeres streik ny uvisshet for isfiskeksporten fra Island til England. Samtidig med streiken falt prisen på torsk ned i 5 sh pr. kit (som er lik 140 eng.lbs). Maksimalverdien er 64 sh. 2 d.

Trålernes salg av isfisk til England i 1945 utgjør etter de foreliggende oppgaver vel 90 mill. iskroner. Tråleren «Venus» oppnådde høyeste salgsverdi for sine fangster nemlig vel 5,5 mill. iskroner eller £ 216 101. Gjennomsnittsalg pr. tur var £ 12 711. Nedenfor nevnes etter deres oppnådde salgsverdi av fangstene en del andre skip som solgte i England. «Jupiter», £ 211 668, i gjennomsnitt £ 12 451 pr. tur, «Gyllir», £ 166 399, «Juni», £ 159 556, «Gylfi», £ 159 556, «Haukanes», £ 149 334, «Surprise», £ 144 919, «Belgaum», £ 147 186, «Forsetie», £ 132 897, «Kæri», £ 131 950, «Skallagrímur», £ 123 964, «Oli Garda», £ 127 567, «Vördur», £ 154 746, «Mai», £ 116 011, «Faxi»,

£ 142 605, «Hafstein», £ 110 988, «Drangey», £ 104 989, «Karlsefni», £ 102 125, «Köpanes», £ 11 799, «Tryggvi» gamli», £ 95 429, «Baldur», £ 94 086, «Sindri», £ 83 245, «Videy», £ 83 136, «Rán», £ 80 862, «Skinnfaxi», £ 75 039, «Skutull», £ 66 651, «Geir», £ 61 514, «Porfinnur», £ 55 647, «Helgafell», £ 52 844

Islands fiskerier 1945.

I 1945 ble det utført fiskeriprodukter for 242 mill. isl. kroner, det vil si ca. 91 % av Islands samlede eksport. Fangsten i 1945 ble den minste på 6 år. Hovedgrunnen til dette var at sildefisket slo feil 1945. Det året ga de dårligste sildefangster man har hatt her i landet siden det moderne sildefisket tok til. Likevel ble utbyttet av fiskeriene større enn noen gang tidligere. I 1944 var eksporten av fiskeriprodukter 237 mill. isl. kroner. I 1945 deltok 167 båter i sildefisket, i alt 9819 brutto tonn. Året før deltok 141 skip. Det ble saltet 95 395 tønner i hele landet, derav 18 tusen ved Faxabugta. Sildoljefabrikkene fikk 463 238 hektoliter. Det var 1/5 av den mengde fabrikkene fikk året i forveien, og det minste fabrikkene har mottatt i de siste tyve år. Fabrikkenes produksjonskapasitet ble sterkt øket i 1945. Raudkus kapasitet ble øket fra 800 mål i døgnet til 7000 mål. Den kapasitet SR. 30 hadde, ble øket ca. 3000 mål. Det ble satt igang med bygging av sildoljefabrikk i Siglufjord med en kapasitet av 10 tusen mål i døgnet, og likeledes en på Skagaströnd, kapasitet 7500 mål. Fabrikkenes samlede kapasitet i døgnet var 45 900 mål som er 10 % større enn året før.

Trålernes samlede fangst i 1945 var 100 169 tonn. De gjorde 392 turer for å selge fisken. Salgsverdien var 107 mill. isl. kroner eller 7 mill. mindre enn året før.

Det ble utført 156 356 tonn isfisk (175 000 tonn året før). Salgsverdien på det engelske marked andro til knapt 80 mill. isl. kroner. Som nevnt var verdien av fiskeriproduktene som ble utført i 1945 242 mill. kroner. Beløpet fordeltes således: Isfisk 42,8 %, frossen fisk 26,2 %, tran 13,5 % og sildolje 5,6 %.

Hurtigfrysehusene tok imot 60 893 tonn sløyet fisk med hode (året før 55 729 tonn). 63 frysehus tok imot fisk, mot 59 året før, i alt var 67 frysehus i virksomhet. Deres kapasitet pr. døgn ble øket fra 570 tonn i 1944 til 655 tonn i 1945.

5933 tonn agn ble frosset (5414 i 1944).

Saltfisktilvirkningen var mindre enn noen gang tidligere. Av fullvirket fisk ble 972 tonn saltet. — Tørrfisktilvirkningen var ubetydelig.

Islands sildefiske 1946.

En del båter er allerede tatt ut på sommerens sildefiske. Som tidligere meddelt blir prisen pr. mål levert til sildoljefabrikkene 31 isl. kroner. I fjor ble betalt kr. 18,50 pr. mål. Islendingene regner med godt fiske i år. Pressen beskjefter seg naturlig nok i stadig stigende grad med årets sildefiske. Fra Reykjavik vil 16—20 båter ta på fiske i sommer. De første båter er allerede avgått til Nordlandet.

Etter inngåtte overenskomster får skipperne på båter opptil 70 reg tonn, 7 % av bruttofngsten og 100 kroner måneden. Styrmenn på båter av samme størrelse får 4 % av fangsten og 100 kroner måneden. Skipperne og styrmenn er på egen kost.

De første sildestim er iaktatt ved Østlandet. Den 23. juni gikk den første båt ut på fangstfeltet. Noe resultat er ikke offentliggjort. Den 25. og 26. dro fiskebåtene fra Siglufjord ut på feltet.

Statens sildoljefabrikker har hatt prøveskip ute for å søke sildestimene. De nyttet drivgarn. Den 20. juni kom

et skip inn med 7 tønner sild som de hadde fått i 4 nett. Det sies å være meget god fangst. Silden er mager, men det er heller mye åte i den. Det er lysåte. Denne sild ble fanget 30 sjømil nord for Siglufjord. I våres var det middels med åte i sjøen, nå skal det imidlertid være meget. Det regnes for godt tegn.

Omsetningen av fiskeriprodukter.

En artikkel i serien »All verdens fiskerier«.

56. Omsetningen av fisk og andre matvarer er i høy grad avhengig av publikums kjøpekraft. Dette avhenger igjen av slike ting som situasjonen på arbeidsmarkedet og den alminnelige velstand. Ufullkommenheter innen selve fiskerinæringen bærer også en del av skylden for de ustabile markedsforhold. Altfor ofte hender det at fisken på detaljhandlerens disk er av dårlig kvalitet og kostbar sammenliknet med andre matvarer som kan komme på tale.

57. Konferansen i Hot Springs anbefaler at hvert land for seg og i samarbeid med andre land går aktivt inn for å skape en økonomisk ekspansjon. En slik ekspansjon ville igjen skape øket etterspørsel etter fisk og andre matvarer. Men fiskerinæringen må selv gjøre en innsats, nemlig ved å nytte de beste tilvirkningsmetoder og redusere den prisøking som skyldes omsetningsleddene til det minst mulige.

58. Fiskerinæringens internasjonale vanskeligheter i mellomkrigstiden skyldtes at markedet ble overfylt av visse vareslag, jevnt over lave priser på fisk, høye tollsatser og offentlige subsidier i visse fiskeproduserende land. De fleste av disse foreteelser var imidlertid virkninger på overflaten av meget dyptgående vanskeligheter. Bortsett fra den første verdenskrigs virkninger med øket produksjon i visse land, og overgangen fra høykonjunktur til depresjon, kan en sammenfatte fiskerinæringens kjerneproblemer og deres årsaker i mellomkrigstiden i følgende tre punkter:

a) Fiskerinæringens forhold til annen matvareproduksjon. I mellomkrigstiden led fiskerinæringen mer under faktorer som skrev seg fra utenforliggende forhold, enn av indre anliggender.

Som de andre matvareproduserende næringer led også fiskerinæringen under det forhold at forbruket av matvarer øket meget lite i sammenlikning med den inntektsstigning som fant sted overalt i den vestlige verden. En annen hemsko var den synkende befolkningstilvekst i forbrukerlandene. I tillegg til rende metoder som også fiskerinæringen etterhvert

dette etablerte fiskeprisene seg i Europa og Nordamerika på et nivå som stod i et rimeligere forhold til de lavere priser på jordbruksprodukter. I enkelte jordbruksland i Sydamerika og Vestindia virket de store udisponerte lagre av jordbruksprodukter trykkende på fiskeprisene, spesielt for saltfisk.

De tekniske framskritt som ble gjort innen jordbruket, veide atskillig tyngre enn de nye og besparende å innføre. Jordbruksforskningen var ganske annerledes godt organisert og drev et omfattende opplysningsarbeid, noe tilsvarende hadde fiskerinæringen hverken når det gjaldt ren forskning eller den industrielle utvikling. Fiskefartøylene ble framleis bygget ett for ett, i alminnelighet var ikke tilførslene av fisk så store eller så jevne at en våget å oppføre foredlingsanlegg i samme målestokk som for kjøtt. Heller ikke var disribusjonen og markedsteknikken så godt utviklet som for mange jordbruksprodukter.

b) Ferskfiskens store bederlighet. Hele fiskerinæringen og dens verdenshandel er preget av det forhold at fersk fisk er så lett bederelig. Enkelte av de store fiskeplasser (ved Island, Bjørnøya og de store banker) ligger så langt fra forbrukerstedene at fisken omhyggelig må ises, fryses eller saltes for å kunne bevares. Salting var den tradisjonelle metode, ising holdt på å bli alminnelig ombord i trålere, men for frysing til sjøs var mulighetene begrenset. Hver av disse metoder medfører ulike kostnader. Ved frysing kreves størst kapital i forhold til arbeid, deretter kommer ising og til slutt salting. Men for ethvert fiske på disse feltene kreves større investering av kapital enn av arbeid. Gjelder det derimot fiske nært oppunder land, utgjør arbeidskostnaden $\frac{1}{5}$ av totalkostnadene. Før utbruddet av siste verdenskrig måtte enkelte land som lå nær fangstfeltene, — slike som Nyfundland og Island — innskrenke seg til å salte fisk til eksport, nettopp fordi befolkningen var liten og kapitalen begrenset. Fiskere fra andre land som lå lenger vekk, men som hadde mer kapital og større befolkning, drev fiske på disse banker med dyrere utstyr, hoved-

sakelig større trålere. I Europa steg spesielt kostnadene ved fisket på disse fjerne felter, men kvaliteten av den ilandførte fisk ble ikke bedre, snarere tvert om. Hermetisering ble anvendt fortrinsvis for sorter som søkte mot land i forholdsvis store mengder (laks, »sardines«, skalldyr osv.). Kostnadene ved selve fisket var her gjerne mindre.

De forskjellige produkter hadde forskjellige markeder. Fersk, frosset og røket fisk ble hovedsakelig solgt til de velstående land, hvor distribusjonen var høyt utviklet. Her konkurrerte de forskjellige typer med hverandre på markedet. Hermetiske fiskeprodukter ble solgt nærmest som luksusartikkel i de samme land. Saltet torskefisk kunne også anvendes som delikatesse i de rikere land, men gikk for størstedelen til jordbrukslandene. Der hvor levestandarden steg, sank etterspørselen etter saltfisk, skjønt et produkt som saltsild har sine spesielle tradisjonsbetingete markeder i Europa.

c) Fiskeproduksjonens vesen. Havene er frie og fisken i dem er naturens gaver. For å skaffe til veie fisk trenges derfor bare arbeid og kapital. Av dette kan en dra tre viktige slutninger.

1) Selv om fiskebestanden på en gitt banke er konstant gjennom en lengre periode, er den enkelte fiskers sjanser for hver tur høyst uvisst. Og fangstene som gjøres, er høyst uensartet både når det gjelder mengde og fiskesorter. Ofte kan fangsten bestå av fisk som har liten eller ingen kommersiell verdi. 2) Som nevnt tidligere inntreffer det at enkelte fiskefelter blir overbeskattet. For å bringe bestanden på fote igjen må da regjeringen gripe inn, alene eller i samarbeid med andre land. 3) At fisken fra naturens side er stillet fritt til disposisjon har stor innvirkning på dens omsetning i varehandelen. Torsk kan f. eks. på et gitt fiskefelt fanges av både kanadiere, franskmenn, nyfundlendere og amerikanere. Deres forskjellige framgangsmåte ved tilvirking og deres ulike hjelpemidler bestemmer hvordan det ferdige produkt vil bli og på hvilket marked det vil bli budt fram. På den måte vil de ulike kapitalressurser som står til rådighet for de forskjellige lands fiskere, få en viss innflytelse på den internasjonale fiskehandels vesen og retning. Internasjonal konkurranse på fiskeomsetningens område var før krigen sterkt begrenset av fiskens bederlighet og ble derfor bare drevet av land som lå nær markedet. Det var saltfisk og visse sorter hermetisk fisk som dominerte i omsetningen. Omkring 1939 holdt frosset fisk på å bli en betydelig artikkel. Denne utvikling vil fortsette etter som fryseanlegg på skip og i land blir forbedret og øket i antall.

59. I mellomkrigstiden måtte derfor fiskerinæringen i enkelte land i hovedsaken — om ikke i sin helhet — baseres på saltfiskhandelen. Men i de rikere land var etterspørselen etter saltfisk i ferd med å synke, og i de fattigere land, som nå var de vesentligste avtakere, sank inntektene på grunn av den økonomiske utvikling i verden. Følgen av dette igjen ble en alvorlig svikt i inntektene for enkelte fiskeproduserende land.

Fiskerne i de mer velstående land hadde lettere for å skaffe seg kapital og kunne derfor variere sin produksjon og markedsføre ferske, frosne, røkte og hermetiserte fiskevarer. Men leilighetsvis måtte disse land hente råfisken langveis fra, og dette forringet kvaliteten. Disse samme land hadde en klasse kystfiskere som hverken hadde kapital eller adkomst til nye markeder, og de var like hemmet i sin produksjon som fiskerne i de saltfiskproduserende land. Av og til hadde disse fiskere gode skalldyrforekomster for hånden og periodisk tilbakevendende fiske etter pelagisk fisk (sild, makrell og liknende). Slikt skaffet dem godt utbytte av deres lille kapital, men ofte var deres økonomiske status å sammenlikne med den som gjaldt for fiskerne i de saltfiskproduserende land. Begge grupper manglet kapital og hadde relativt liten aksjonsradius. I de rikere land øket denne kategori av fiskere når depresjonen i industrien resulterte i at folk søkte tilbake til jordbruk og fiske. Fra tid til annen var også disse gruppers nasjonalpolitiske innflytelse så stor, at den hindret tekniske framskritt innen de områder av fiskerinæringen som var relativt godt utstyrt med kapital. Dette rammet næringen i sin helhet og svekket den i konkurransen med annen matvareproduksjon og om markedene i de rike land.

60. I mellomkrigstiden syntes produksjonen av nesten all slags tilvirket fisk å være større enn etterspørselen. Skilnaden virket ikke slik at en årlig ble sittende med tidligere års lagre usolgt, slik som tilfelle var for visse jordbruksvarer, men saltfiskproducentene måtte selge til tapsbringende priser nettopp for å hindre en slik utvikling og den ødeleggelse av varen som da ville ha funnet sted.

61. I framtiden vil fiskerinæringen sannsynligvis måtte rette sin oppmerksomhet ikke så meget mot saltfisk som mot frosset fisk. Dette gjelder spesielt i de land hvor høy levestandard og interesse for ernæringsproblemer skaper behov for variert kost. Bare på den måte kan fiskerinæringen konkurrere med andre matvarer i slike land. En jevnere inntektsfordeling i disse land kan også tenkes å øke etterspørselen etter fisk. Spesielle metoder i matvaredistribusjon

sjonen, så som skolebespisninger og standardprodukter, kan også oppmuntre til bruk av fisk.

62. Fiskerinæringen i alle land har behov for betydelige teknologiske framskritt både når det gjelder produksjon og distribusjon. Land som vesentlig er avhengig av å drive fiske og fiske-eksport, trenger kapital til slike framskritt. Selv da kan det tenkes at kystfiskerne ikke får full beskjeftigelse og søker til industrien. De land som ligger nær fiskebankene, vil fra et kostnadssynspunkt være gunstigere stillet ved produksjonen av frossen kvalitetsfisk, enn de mer fjernliggende land, som må nytte store trålere og transportere fisken over lange strekninger. Selv i land med meget variert produksjon er det ikke sikkert at de tekniske framskritt kan skaffe beskjeftigelse til et større antall leilighetsfiskere. En del av disse må derfor søke seg over i andre yrker.

63. Forbedret utstyr til behandlingen av frossen og annen tilvirket fisk kan redusere distribusjonsutgiftene, eliminere tap på grunn av bedervelse og

senke prisene, spesielt detaljprisene. De ilandførte mengder vil alltid variere, men disse variasjoner kan minskes. På enkelte fiskegrunner kan det bli aktuelt med offentlig inngrep for å sikre bestanden. Dette problem har ikke vært så påtrengende i Vest-atlanteren som i de europeiske farvann, men er for såvidt uløselig knyttet til fiskeriene over alt i verden.

64. En forstår lett at mange av disse problemer kunne løses, dersom de skranker som hindrer en videre distribusjon av fiskeproduktene, ble fjernet. Som nevnt ovenfor vil dette delvis avhenge av øket effektivitet i produksjon og i distribusjonen selv. En slik øking skulle hitføres ved å anvende alle de kunnskaper en sitter inne med, men også ved bedre økonomiske tilstander i sin alminnelighet.

65. Kooperative foretagender dukker også opp innen fiskerinæringen. Men selv om disse kan bidra å utjevne fortjenesten innen bransjen, løser de dog ikke problemenes kjerne.

Brislingen og brislingfisket.

Av Paul Bjerkan.

Forts. fra nr. 26, s. 314.

Det meste av den brisling som blir fisket er altså 1-års bare i sin annen sommer. Dette gjør at man får liten tid til å følge den og få oversikt over dens størrelse og bestandens styrkeforhold. Dette i motsetning til sild og torsk, som fortrinnsvis blir gjenstand for fiske når de er flere år gamle.

Summerer man opp de forhold som har betydning for brislingbestanden og dermed for brislingfisket i våre farvann, har man følgende å ta i betraktning:

1. Gytningen og den mer eller mindre heldige oppvekst av yngelen i gyteområdene.
2. Mer eller mindre sterk drift av yngelen vest og nordover langs kysten.
3. Mer eller mindre gode næringsforhold (åteforhold).
4. Og endelige værforhold under fisket

Hva gytningen angår så vil det alltid være en gytebrisling som vil være tilstrekkelig til å opprettholde bestanden. Forholdene for gytningen og oppveksten av yngel kan imidlertid falle meget forskjellig fra år til annet. Det har allerede vært nevnt at gytningen kan forsinkes ved kalde vintre. Det kan videre føre til at yngel går til grunne av mangel på

næring når den skal begynne å sørge for seg selv etter at næringen i plommesekken er forbrukt.

Kyststrømmen fra Skakerak og opp langs Norges vestkyst kan være meget forskjellig i styrke, og transporten av egg og yngel således mer eller mindre god. I midten av 20-årene var det en periode med sterk strømtransport. I 1924 fantes således brislingyngel i november helt op til Sandnessjøen. Det var også i disse årene at man fisket makrell ved Vardø. Andre år har yngeldriften så vidt nådd nord til Sunnhordland, og lenger nord har man bare hatt spor av 1-års brisling. Slike år vil fisket for det meste slå feil. Brislingen vil også gjerne falle liten og ujevn, et resultat av forholdsvis sen gytning året før. Den har da heller ikke fått tid på seg til å nå lenger nord.

Åteforholdene har særlig betydning for brislingens kvalitet, dens større eller mindre fethet, men også for veksten, når den fra april måned igjen begynner å vokse etter å ha sturet over vinteren. Det er særlig næringsforholdene i de ytre fjordområder som teller utover våren. Mot vinteren søker nemlig brislingen mot dypet og også utover, og når næringskravet etter vintersturingen igjen melder seg, gjel-

det at åten (rankam og andre smådyr) er til stede i større mengder, hvis brislingen skal trives. Etter hvert siger brislingen igjen innover, og fra mai av begynner den å »lette«, kommer mot overflaten, hvis været er fint. Det er åten den går etter, og fisk som fanges er »åtefull« og må stå i steng 3—4 dager for »å gå åten av seg«, ellers blir den buksprengt under transporten og nedleggingen.

Pent, varmt vær i fisketiden om våren og forsommeren har stor betydning for fiskets forløp. I surt, kaldt vær sturer brislingen og vil ikke lette. Fiskerne bruker lodd for å kjenne når fisken står lett. Det er et blylodd i en tynn messingstreng som brislingen støtter an mot og gir til kjenne at den er der. Nå har mange fiskere også ekkolodd som kan supplere den gamle loddemetode.

Fra slutten av juli måned begynner brislingen å sture, den vil ikke lette. Når fisket igjen tar til i slutten av august og september, faller fisket annerledes. Brislingen står dypere, er begynt sin høstgang. Den letter sjeldnere, helst mot kveldingen, og fisket faller mer spredt. Fisket trekker seg da også som oftest inn i fjordene, hvor brislingen har vært mindre og åteforholdene oftest mindre god tidligere på sommeren. Åten står da også dypt og kommer først op mot mørkets frambrudd og brislingen følger åten.

Som det vil framgå av hva her er sagt, vil brislingfisket alltid måtte bli et lunefullt fiske. Det står i så måte på linje med fetsildfisket i Nord-Norge, som også er et fiske på en ungfiskebestand, hvis gyteområde ligger på helt andre kanter. Noe totalt opphør eller en lengre periode uten brisling som de interesserte fryktet for i 1919 vil man ikke risikere hvor hårdt man enn fisker. Ved brislingfisket hos oss fiskes det hvert år på en ny årgang, og det vil alltid være en gytebestand i behold som kan sikre bestanden.

Hva det kommer an på er imidlertid å utnytte den brislingforekomst som finnes så rasjonelt som mulig, og det kan ikke gjøres ved å begynne å fiske etter brislingen før den har nådd en brukbar størrelse. Fiskeridirektøren har derfor myndighet til foruten å utsette fiskets begynnelse også å forby fiske i fjorder og fjordområder, hvor brislingen viser seg å være så småfallen at den ikke fullt ut kan nyttes. Det er lite lønnsomt å fiske, når steng etter steng må slippes fordi brislingen er for liten og andre bare inneholder vel 60 pst. brukbar vare og således blir betalt langt under den fastsatte skjepppris.

Av det som er nevnt foran vil man forstå at brislingfisket er et av våre lunefulleste sesongfiskerier,

både hva resultatet for den enkelte fisker angår og i sin helhet. Mens noen lag i sesongen har fisket for en 40—50.000 kroner er det andre som kanskje knapt har »vætet nøtene«. Fiskerne liker imidlertid og kappes og hasarden skremmer dem ikke. Når så hertil kommer at brislingfisket mest foregår i den lyse årstid, og fisken oftest letter i godværsperioder er fisket en behagelig avveksling etter vintersildfisket, som ofte foregår i storm, kulde og snedrev. Tross de skuffelser som fisket kan gi imøteses derfor brislingsesongen som en avspenningstid i fiskernes ofte slitsomme yrke.

Litteratur.

Backer, Jan L.: Trålersaken og torskefiskerienes rasjonalisering. Foredrag holdt i Den norske Ingeniørforening, Oslo 30. november 1945. Sverdrups trykkeri, Kristiansund 1946.

Bestemmelser av fettinnholdet i Brisling 1945. Tidsskr. Hermetikk. 7, s. 233.

Jakobsen, Aage: Nye Amerikanske produkter og metoder. Tidsskr. Hermetikk. 7, s. 245.

Samhandelen mellom Norge og Chile. Norges Utenriksh. 13, s. 399.

Tapte kunder koster mer enn tapte fisk. Kvalitet gir vedvarende utbytte.

Hvis en fiskehandler oppdager at noe av hans lager er blitt forringet i kvalitet og han kasserer det, så taper han hva fisken koster ham og — det er ille, men hvis han beholder det til han kan selge det til en godtroende kunde, vil han redde det som fisken koster ham — men han vil høyst sannsynlig miste kunden.

Og det er verre enn å miste noe fisk.

Det er den tilfredse kunde som kommer regelmessig tilbake og kjøper mer, som er grunnlaget for en god forretning på lang sikt for fiskehandleren.

Engelsk mål og vekt omgjort til norsk:

1 pund	=	0,454 kg
1 cwt	=	50,8 »
1 stone	=	6,35 »
1 cran	=	170,47 liter
1 gallon	=	4,54 »
1 tonn	=	1016 kg
1 barrel	=	121,2 liter

KLIPP

«Klipp»-spalten i «Fiskets Gang» var egentlig tiltenkt meningsytringer fra avisenes side. Men denne regelen vil vi ikke håndheve så strengt i sommertiden. I dag er spalten viet reportasje, som en skulle tro har interesse ut over de enkelte avvisers lesekrets. (En del liknende stoff bringes fra tid til annen også under spalten «Litt av hvert»).

Selfangsten på Sunnmøre fornyes.

Etter det «Sunnmørsposten» hører har Bernt Marø i disse dager fått byggetillatelse for en 110 fots selfangstskute. Båten skal bygges ved Brastads båtbyggeri som om kort tid flytter fra Vestnes til Brattvåg. Kontrakten skal så godt som være i orden. Etter planene skal arbeidet begynne i september, og en regner med å få den ferdig på seinsommeren eller høsten neste år.

Det blir en ganske staut og kraftig selfangstskute. Den skal utstyres med alle moderne apparater, ekkolodd, peileapparater, telefoni og hydrauliske vinsjer. Maskinen som skal settes inn blir på 400 hestekrefter, og i fall en får tak i en av de engelske minesveipermotorer, blir den ennå kraftigere. Dette spørsmål står ennå åpent.

Skuta skal ha selfangst som hovedformål, og hvis det går i orden med konsesjonsspørsmålet i Kvitesjøen, kommer den til å gå dit i slutten av februar, fangste ungsel der en fjorten dagers tid, og etterpå dra til Vestisen og nå i ungsel-fangsten der også. Seinere har en Stredet og New Foundlandfeltet å gå til. En kan på denne måten, med skuter med god fart, rekke over de viktigste selfangstfeltene. Og ved siden av dette kommer skuta sjølsagt til å drive snurpefiske etter vintersild.

Skuta blir bygget med køyplass til 24 mann, og blir foruten gode mannskapslugarer utstyrt med vask, dusj og WC, og i det hele så tidsmessig som det overhodet går an.

Den nye skuta skal ha navnet «Eskimo».

Det er gledelig å konstatere at vår selfangstflåte fornyes. Den er blitt sørgelig redusert på grunn av mange forlis i de siste åra. Mens vi for 20—30 år siden hadde en ganske anseelig selfangstflåte på omkring 40—50, kan en vel ikke regne med mer enn 15 brukbare skuter igjen i dag. Isen har krevet mange skuter i disse år, og storstormen i Atlanteren i 1938 gjorde også kål på flere skuter fra Nord-Norge. De skulle som kjent over til New Foundland, og kom ut for orkan under overseilinga. I åra som er gått har ingen sørget for fornyelse av flåten før nå.

Det er heldigvis ikke bare Bernt Marø som omgås med

byggeplaner og fornyelse av selfangstflåten. *Osvold Lillenes* har sluttet kontrakt med Søren A. Frostad i Tomrefjord om bygging av en 87 fots ishavsskute. Arbeidet med denne er allerede begynt. En regner med å få den ferdig til neste års Vestissesong.

Ellers er selgangstskuta «Brandal» for tiden under forlenging ved Hatløs mekaniske verksted i Ulstein. Den skal nå bli 105 fot, og blir en kraftig skute. «Søndmøringen», som ble senket under krigen, er tatt opp igjen og innkjøpt til Tjørvåg. Den skal repareres og moderniseres. Dette arbeidet skal utføres på Kirkesæterøra.

(«Sunnmørposten» 26. juni 1946).

Størja og størjefisket.

«Arbeideravisen» i Trondheim har hatt en samtale med skipsfører *Bernhard Hanson* ved Biologisk Stasjon om dette: — Hvordan drives fangsten på størja? spør vi herr Hanson.

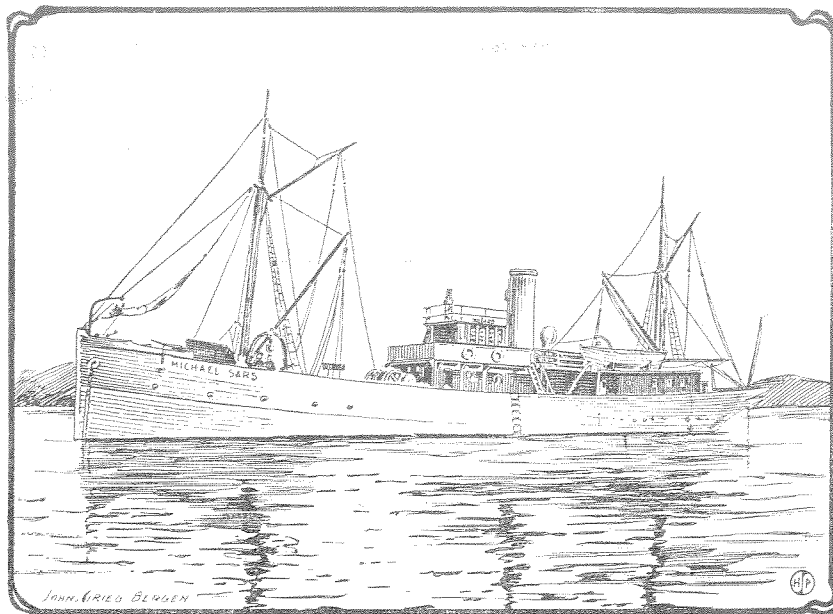
— Ja, det er et temmelig langt kapittel, svarer han. I juli 1924 fikk jeg i oppdrag å fremme rasjonell fangst på størja. Jeg hadde med meg en rekke redskaper blant annet et par nøter, noen handharpuner, og et harpungevær. Dette harpungeværet var uteksperimentert av fiskeriasistent Knut Krohnstad i Bergen året før, og det hadde ord på seg for å være farligere for den som skjøt enn den det ble skutt på. Jeg erfarte da også at det slett ikke var så ufarlig, hvis en ikke avpasset kruttladningen. Senere har man gått mer over til å nytte de Jaumanngeværene Kongsberg Våpenfabrikk har omarbeidet til harpungeværer.

Urfaren som jeg var, hadde jeg til å begynne med vansker med å finne størjene, men ettersom tida gikk, og jeg fikk en del erfaring å bygge på, begynte jeg å studere fangsten i detaljer. Tidligere hadde jeg stått på bakken og skutt ut harpunen når jeg kom på skuddhold. I 1926 fant jeg på å sette en skytestol på bakken, og den framgangsmåten viste seg å være så heldig, at en senere er blitt enerådende når en skal arrangere størjeskytingen.

Men jeg ville gå videre. Jeg forsto at det måtte la seg gjøre å nytte snurpenot på den, og på mitt forslag ble

Havforskningsfartøyet »Michael Sars« ble bygd ved århundreskiftet, og gjorde meget god tjeneste.

Da krigen kom i 1914, gikk fartøyet over til marinen, og det kom aldri tilbake til fiskeriene. I 1940 gikk »Michael Sars« tappt under kampene i Nord-Norge.

snurpekutteren »Myra« med fullt mannskap, ført av eieren, den framragende fiskeskipperen *Nils Otterlei* fra Nordmøre engasjert til å gjøre forsøk.

Ved det første kastet ringet de inn en stor stim, og det så ut til å skulle gå bra. Størja gikk pent og rolig inne i nota, helt til »ringene var på rekka«, det vil si til hivinga var ferdig og fisken i grunnen fanget, og det begynte å bli trangt om plassen. Da ble den plutselig slått av en panisk skrekk, og størjene forsvant ut igjennom notveggene som projektiler gjennom en papplate.

Det samme gjentok seg året etter, trass i at det da ble nyttet en atskillig sterkere not, med ikke mer enn 8 omfar pr. alen, — en skulle tru det var mer enn sterkt nok.

Men så fant en på at det måtte gå an å nytte en dynamittpatron samtidig som »ringene var på rekka«. Det ble forsøkt, og det ble en veritabel suksess. På det første kastet fikk de 40 størjer! Det viste seg at trykket av dynamittpatronen virket momentant. En fortsatte sjølsagt med denne metoden, og fiskerne ble mer og mer klar over at nettopp dette måtte være veien å gå.

Dette heldige forsøket førte til at det ble aktuelt med en hermetikkindustri for størjenedlegging. Tre bedrifter i Kristiansund N gikk i gang med forberedelser, men ville som naturlig kan være, i den utstrekning det var mulig ha sikkerhet for at det kunne bli rikelig råstoff. En måtte i så fall søke myndighetene om dispensasjon fra dynamittloven. Saken måtte inn for Stortinget, og dermed begynte motstanden å melde seg.

— Er det mange fiskere som er interessert i størjefangsten?

— På Møre og Trøndelagskysten er det mange, og for et par år siden ble det dannet et Møre og Trøndelag Størjefangerlag, som representerer omlag 200 båter.

— Er det ikke også en tredje metode?

— Jo, så er det kroken da. Her i Norge drives krokfisket alltid i samband med sildefiskeriene, og særlig da under drivgarnfisket etter fetsilda om sommeren. Under

halinga av garna om morgenen søker størja også oppunder for å fråtse i den silda som faller av garna, og tar da som oftest også på krok. Som agn nytter en ei stor og pen og absolutt fersk sild, som en agner slik at den blir liggende vannrett.

Tror De ikke at dette kunne bli en ypperlig form for sportsfiske?

— Det er et sportsfiske som kanskje ikke kan sammenliknes med noe annet. I Sverige og Danmark, og i utlandet for øvrig, drives det av mange entusiaster, ja, jeg har sjøl drevet denne fangsten som sport, og jeg tror det kunne bli uhyre populært her også. Riktignok blir fangstutstyret temmelig vidløftig, men når en vet at det fins vel 200 båter her omkring, må en da gå ut fra at det kunne gå an å få være med. Og så er det en ting: Den som ikke har sett størja med det samme den drages opp av sjøen, kan ikke drømme om hvor vakker den er. Den er en broket blanding av gull, sølv og perlemor som virker underbart vakkert. Men taper seg fort igjen. Når den har ligget på dekk 3—4 timer mister den som regel glansen, og det er bare den skjønne formen som minner om hva den engang var.

— Er det nok av den til at det kan drives et innbringende fiske og grunnlegges en konserveringsindustri på den bestanden vi har?

— Det fins uanete mengder av den. En gang jeg var i nærheten av Ona fyr, så jeg på en gang ikke mindre enn 19 »knuter« det vil si stimer på 50 og 100 stykker samlet innafør synsvidda, og dette synet kunne en ha fra Ona til Halten, en strekning på 100 nautiske mil i luftlinje. Industri i samband med hermetisering av størja er uhyre viktig. Det er store muligheter som ligger unyttet på dette feltet, og det er mange ting som tyder på at *hvis* vi nytter dem ut, vil vi komme til å nå imponerende resultater.

Mr. Ego.

Herredsvís oppgave over fetsild og småsild i Noffiskarsamskipnadens Sildesalslags distrikt 1945.

Fangstherred	Fetsild		Småsild	
	Mengde	Verdi ¹⁾	Mengde	Verdi ¹⁾
	hl	kr.	hl	kr.
<i>Nord-Trøndel. fylke</i>	5 161	189 291	57 453	595 587
Vemundvik	4	147	16 816	165 166
Fosnes	127	4 903	2 272	23 813
Otterøy	111	5 016	7 508	79 259
Flatanger	—	—	5 636	58 774
Nærøy	110	3 680	1 754	18 499
Vikna	312	10 367	1 222	15 379
Leka	—	—	26	488
Kolvereid	4 497	165 178	22 219	234 209
Namdal	5 161	189 291	57 453	595 587
<i>Nordland fylke</i> ...	209 163	5 556 072	179 698	1 887 218
Brønnøy	1	40	—	—
Vevelstad	—	—	4 490	39 511
Tjøtta	—	—	55	550
Alstahaug	76	2 207	50	450
Stamnes	3	111	25	512
Leirfjord	—	—	5 154	45 358
Herøy	1 926	67 713	356	4 626
Nordvik	1 432	36 750	2 277	30 217
Sør-Helgeland ...	3 438	106 821	12 407	121 224
Dønnes	—	—	1 646	13 846
Nesna	2 027	72 495	12 744	146 609
Mo	43	1 139	1 561	31 988
Sør-Rana	27	728	2 203	43 855
Nord-Rana	42	1 140	5 005	69 526
Lurøy	1 828	69 598	1 103	10 822
Rødøy	345	12 323	12 819	98 679
Meløy	6 776	53 533	7 093	70 160
Nord-Helgeland ...	11 088	210 956	44 174	485 485
Gildeskål	269	9 345	8 053	57 595
Beiarn	—	—	5 730	44 628
Bodin	5 150	189 806	35	466
Saltdal	—	—	948	5 214
Sørfold	384	5 035	94	987
Nordfold	2 714	98 954	—	—
Salten-Folla	8 517	303 140	14 860	108 890
Steigen	974	19 376	238	2 499
Hamarøy	77 382	1 770 221	43 324	430 671
Tysfjord	12 314	403 158	11 930	116 414
Ankenes	18 847	592 035	28 616	322 839
Evenes	10 884	217 146	9 455	98 599
Ballangen	3 466	124 543	609	8 325
Lødingen	40 455	1 255 015	6 281	111 625
Tjeldsund	182	6 155	87	1 333
Steigen-Ofoten ...	164 504	4 387 649	100 540	1 092 305

¹⁾ Omsetningsverdien. Fiskerne får utbetalt litt mindre.

Fangstherred	Fetsild		Småsild	
	Mengde	Verdi ¹⁾	Mengde	Verdi ¹⁾
	hl	kr.	hl	kr.
Vågan	11 470	397 708	1 619	18 830
Gimsøy	51	1 894	—	—
Borge	100	1 400	—	—
Lofoten	11 621	401 002	1 619	18 830
Hadsel	8 377	125 411	5 093	50 135
Bø	48	722	—	—
Sortland	1 570	20 371	1 005	10 349
Vesterålen	9 995	146 504	6 098	60 484
<i>Troms fylke</i>	12 619	291 619	211 627	1 390 722
Kvæfjord	640	16 363	936	9 667
Trondenes	1 285	15 935	8 116	72 167
Bjarkøy	155	5 186	6 503	65 816
Ibestad	159	4 231	1 557	27 324
Gratangen	70	700	9 585	48 508
Lavangen	398	10 481	1 368	20 619
Salangen	82	2 166	3 624	34 864
Dyrøy	21	760	1 318	10 969
Berg	160	3 989	434	6 777
Torsken	2 863	70 004	7 539	90 985
Vågsfjord-Senja ..	5 833	129 815	40 980	387 696
Hillesøy	143	5 079	404	7 446
Malangen	1 687	52 202	5 661	95 018
Tromsøysund	2 505	60 458	11 141	131 145
Kvaløy-Målangen ..	4 335	117 739	17 206	233 609
Lyngen	937	23 387	63 396	339 320
Kåfjord	—	—	5 361	25 495
Storfjord	158	1 580	25 046	115 442
Ullsfjord	482	12 872	36 053	178 384
Helgøy	—	—	1 997	9 575
Nordreisa	874	6 226	16 095	75 378
Kvænangen	—	—	5 493	25 823
Lyngen - Kvænang ..	2 451	44 065	153 441	769 417
<i>Finnmark fylke</i> ..	—	—	1 506	14 740
Loppa—Øksfjord ..	—	—	160	1 280
(Alta—Hasvik)				
Lebesby og Kjøllefjord	—	—	1 346	13 460
(Porsanger— Laksefjord)				
Total	226 943	6 036 982	450 284	3 888 267

A b o n n e r p å »F i s k e t s G a n g «.